

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XXII. Responsum Authoris ad consultationem remotæ cujusdam provinciæ
Archiepiscopi, de pœnis canonicis reftactario cuidam Clerico debitiss.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

* C A P U T XXII.

*Responsum Authoris ad Consultationem remota
cujusdam provincia Archiepiscopi, de pœnis ca-
nonicis refractario cuidam Clerico debitibus.*

I. **V**ICTUS erat contumax remotæ provinciæ Clericus du-
plicis sacrorum Canonum transgressionis. Prima transgressio
erat in crimine susceptorum sacrorum Ordinum de manu
alieni cuiusdam Episcopi sine ulla proprii Episcopi Dimisio-
riis ac testimonialibus literis. Alteram huic priori transgressionem proter-
vus Clericus addiderat non tantum Missam indebet suscepitam celebranda
invito proprio Antistite, verum etiam resignationem curati cuiusdam Bene-
ficii in sui favorem in Romana Curia factam suscipiendo; & quod deterius
est, inconsulto Episcopo, ad quem ex Papæ rescripto remittebatur examinan-
dus, ejusdem Beneficii possessionem privata authoritate ineundo; sed & in-
super, quod dererrimum est, Curam ipsam exercendo, & Sacraenta Pa-
rochianis administrando, injussu Dicecesani, quem ne quidem dignatus est
convenire: ac proinde sine illa sui præsentatione, sine Signaturæ aut Lite-
rarum exhibitione, quæ Visa vulgo dicitur; sine examine, sine Fidei profes-
sione, sine præscripta forma & provisione Curatum Beneficium usurpavit.
Hic duo discutiendi concurrentes in illo Clerico defectus, quorum primus
genus Ordinationes afficit; secundus verò illius, quam indebet occupat, Cu-
ræ invasionem.

De primo defectu circa Ordinationes.

II. Quod attinet ad priorem defectum responsio nostra fuit, non potuiss-
e Clericum sine Dimisioriis ordinari, nisi cum sacrilegii crimen, eundem-
que ipso jure ab Ordinibus sacrilegè susceptis exercendis prohibitum & sus-
pensum, eodem momento quo exercere ausus est, irregularitatis pœnæ se
subjectisse, & prætracte continuando nova in discrimina incidisse, novasque
censuras in suum caput accumulasse. Hoc primum sacrilegæ Ordinationis
genus disputationem est.

III. Paulus Apostolus ad Timotheum Ephesinæ urbis Episcopum
scribens, illum his verbis admonet: *Manus cito nemini imposueris, neque
communicaveris peccatis alienis*, 1. Timoth. 5. Präceptionem istam Aposto-
licam

licam Sanctus Leo Pontifex epist. 87. alias 1. ad Africanos , sic exponit
Quid est ciò manus imponere , nisi ante maturitatis atatem , ante tempus ex-
minis , ante meritum laboris , ante experientiam discipline sacerdotalem ? mihi
rem tribuere non probatis ? Et quid est communicare peccatis alienis , nisi tu-
lem effici ordinantem , qualis est ille qui non meruit ordinari ? Sic ut enim bonum
operis sibi comparat fructum , qui rectum tenet in eligendo Sacerdote judicem
ita gravi semetipsum afficit danno , qui ad sue dignitatis collegium sublimat in
dignum.

I V. Decreti Gratiani visenda est tota distinctio 71. in qua congregantur
leguntur multæ alienum ordinandi subditum prohibitions , non munimur
proprii Formati Episcopi , seu Dimissoriis literis. Inter has reperitur Con-
cilii generalis Sardicensis can. 2. sanctio , quæ talis Ordinatio irrita , in-
laque decernitur : quæ nullitas eo sensu accipienda est , ut sit suspensio ab
exercito sic recepti Ordinis quanto tempore proprio Episcopo vatum fu-
rit ; Ordinator autem sit integro anno ab Ordinum collatione suspendas.
Eadem pœna renovantur à duobus subsequentibus œcumenicis Conciliorum,
scilicet Lugdunensi II. sub Gregorio X. & refertur in cap. Eos qui , de
tempor. ordin. 2. 6. deinde a Concilio Tridentino sess. 14. cap. 2. de reform.
ubi statutur quoricumque quis facultatem accipit Ordines ab alieno An-
tistite recipendi , hanc aliter id esse licitum , nisi ordinatori fuerint prius
exhibitæ literæ testimoniales proprii Episcopi de vita , moribus & idonei-
tate ordinandi. Idemque Tridentinum sess. 2. 3. cap. 8. de reform. his verbis
decernit : Unusquisque à proprio Episcopo ordinetur. Quod si quis ab alio pro-
moveri petat , nullatenus id ei , etiam cujusvis generalis , seu specialis rescripsi-
vel privilegi prætextu , etiam statutis temporibus permittatur , nisi ejus probata
ac more Ordinarii sui testimonio commendentur. Si securus fiat , ordinans à col-
latione Ordinum per annum , & ordinatus à susceptorum Ordinum executionem
quæcumque proprio Ordinario videbitur , sit suspensus. Hæ post suspensionem
tam ordinatoris quam ordinati , statim ipso facto incurruunt : si autem his
vel unico Ordinis exercito derogent suspensi , statim accedit irregularitas
pœna , quæ si occulta sit , potest ex Tridentini Concilii concessione auferri
à proprio Episcopo : si vero in notitiam aliorum devenerit , recurrentem est
ad summi Pontificis dispensationem. De hac irregularitate ex violata per
Ordinis indebet collati aut suscepti exercitium suspensione agunt Canonicae
inter Gallicanos Rebussus in praxi , tit. *Formulas dimissoriarum literarum*,
num. 5. & 11. interque alienigenas Bonacina tract. de suspensi. in partic.
disp. 3. quæst. 1. puncto 11. num. 28. conformiter ad Trident. sess. 14. cap. 6.
de reform. At vero Clericus iste multoties , & pluribus in Ordinibus & Sa-
cramentis suspensiones quibus ligatus erat , publicè infregit : consequens
igitur est , ut non ei sufficiat dispensatio Episcopalis , sed Papalis insuper re-
quiratur.

V. Ad

V. Ad istud quoque delictum pertinet Decretalium titulos, *De clericis excommunicatis, deposito vel interditio ministrante*: cuius cap. 2. sancitur, Clericum suspensum, si celebret, nec desistat admonitus, esse excommunicandum; & si ulterius non desistat, esse judicio tradendum sacerdotali, ut saltem exilio damnetur: non enim intendit Ecclesia poenam sanguinis apud laicos Judices, neque ipsi permititur quemquam exilio punire. Cetera sub eodem titulo capita jubent talem excommunicari, & ab officio beneficio deponi. Eodem spectat titulus, *De eo qui furiu[m] Ordinem suscepit*, qualis est praesens Clericus: subiecta huic titulo capita reum talem vertant in Ordine furtivè suscepto ministrare, aut in superioribus ordinari, nisi postquam intra monasterium convenientem egerit penitentiam. Quin etiam de Presbyteris aliena Diocesis non recipiendis sine proprii Episcopi literis commendatitiis sanxit jam pridem Concilium Cabiliense II. anni 813. can. 41. Fuerat verò idem constitutum in Laodiceno Concilio can. 41. & 42. & in Concilio Andegavensi can. 5. Quinimò excommunicantur Clerici qui sine Antistitis sui testimonialibus literis peregrinè profiscuntur, Concilii Agathensis can. 52.

De altero defectu circa invasionem Curæ Parochialis.

VI. Jam verò ad alterum Clerici hujus delictum de suscepto indebet Curato Beneficio progediendum. Reus iste nullo penitus jure vel titulo nimitur, sed sola invasione sece intrusus. Rescriptum quippe Pontificis ad proprium dirigebatur Ordinarium, qui judicaret, an talis Clericus esset peritiā, famā, moribusque satis idoneus ad curam animarum capessendam; illum sedulò examinaret, atque re solicite explorata, vel repelleret, vel admitteret postulantem. At ille prater omne officium neque se, neque Papae Literas Episcopo suo dignatus est exhibere, illoque inciso se in Parochia possessionem intrusus. Ullusne est usque adeò incisus Clericus, ut primam Juris Canonici regulam ignoret, *Beneficium Ecclesiasticum non potest sine canonica institutione possideri*, cap. 1. de regul. jur. in 6. & ad quamcunque Beneficii institutionem necessariam esse proprii Episcopi provisio[n]em, cap. *Omnis Basilica*, cap. *Nullus omnino*, cap. *Decernimus*, 16. q. 7. & cap. *Ex frequentibus*, de institut.

VII. Constantissima est Juris ubique recepti regula, neque per Signaturas, neque per Pontificalia rescripta de providendo, neque per Romanæ Curiae expeditiones conferri actu ipso Beneficia Ecclesiastica, sed per hæc solummodo remitti imperatorem ad Episcopum judicaturum per inquisitiones & examina de capacitate, vel incapacitate supplicis, ut si dignum agnoverit provideat, sin minus expellat ab experto Benticio. Hæc agendi forma ubique recepta, in Gallia quoque strictius observatur & commendatur, additis ad sacros Canones conformibus etiam Regum

H H h h Edictis

Edictis, quale est Henrici III. Galliae Regis in Comitis Blefensio, art. 12, ubi statuitur ad percipiendum effectum Signaturarum & Provin-
tionum Romanæ Curia, mandatorumque Apostolicorum, nequam
sufficere obtinuisse *Visa*, & consensum Ordinarii; sed requiri præterea
ejusdem Ordinarii scriptam attestationem de facto examine imperantis,
in quo constitit ipsum esse ejusdem Beneficii capacem & idoneum. Idque
Jus inviolatè observatur in omnibus Galliarum Tribunalibus, ut testatur
Oliva in Tolosano Senatu Regius Consiliarius lib. 1. quæstionum & deci-
sionum, cap. 16.

VIII. De facto itaque constat Clericum reum Ordines suscepisse sine
ullis Diœcetiani literis vel consensu, eundemque novo ausu & attentatu
in Curati Beneficii possessionem, irrevisto proprio Episcopo se intrusisse.
De Jure similiter constat eundem à prædictorum Ordinum exercito ful-
pensi, per eorundem exercitium in canoniam irregularitatem incidisse,
& in ea ultra annum pertinaciter inhæsisse, ac necdum necessarium i-
Summo Pontifice dispensationem, neque absolutionem impetrasse. Con-
stat quoque omnem hominem suspensione ligatum, esse quorumcumque
Beneficiorum incapacem de novo acquirendorum, quandiu non est ab
irregularitate dispensatus, can. *Nos in hominem*, 9. quæst. 1. & cap. *Cum
dilectus*, de consuet. cap. *Cum inter R.* & cap. *Per inquisitionem*, de elect. &
cap. *Pastoralis*, §. *Verum*, de appellat. & cap. *Bona*, de ætat. & qualit.
ordinand. Atque in universum quisquis per exercitium sacri Ordinis Ec-
clesiasticam censuram supergreditur, id est excommunicationem, suspen-
sionem vel interditum, ipso actu redditur irregularis & ad Beneficium
ineligibilis, ut extricari hoc vinculo non possit, nisi per Supremam Se-
den relaxetur, cap. *Apostolice*, de Cler. excom. ministr. & cap. *Eos qui
in Ecclesia*, §. *Is verò*, de sent. excom. in 6. At in horum Canonum delpe-
tum multiplici suspensione irretitus multoties Sacra celebravit, quin
etiam Beneficium animarum curam habens propria autoritate atrivit,
passimque Sacramenta quævis quasi suis Parochianis ministravit abique
ulla canonica provisione: neque per ostium legitimæ vocationis in-
gressus est in ovile Christi, sed quasi fur & latro ascendit aliunde.
Joan. 10.

X. Ecclesiæ Christi nihil potest accidere perniciosius ejusmodi lupo-
rum invasione, qui assumpto Pastorum nomine gregem Christi disper-
dunt, devorant & deglubunt, nisi quamcitissime removeantur. Otaculi
vice audienda sunt saluberrima Hormisdæ Romani Pontificis monita,
qui primum Christianum Galliae Regem Clodoveum à Paganismo con-
versum intra Ecclesiæ gremium lætanter exceptit & complexus est. Mirabilis
Pontifex iste epist. 25. ad universos Hispaniæ Episcopos, quanta sit
adhibenda commemorat solicitude & diligentia in electione tun corum
qui sunt sanctis Ordinibus initiandi, necnon corum qui præficiendi sunt
curæ

cura Dominici gregis, pro cuius salute Christus Dominus Pastorum Princeps pretiosissimum sanguinem fundere, & in Cruce immolari voluit. Hæc sunt Pontificis verba: *At in Sacerdotibus ordinandis, que sicut prescripta, & à Paribus definita cogitetur. Quia sicut est caput Ecclesia Christus, Christi autem Vicarii Sacerdotes, sic & in eligendis his curam oportet esse precipuam. Irreprobables enim esse convenient Sacerdotes, quos praesse necesse est corrigendis: neo quidquam illis deesse debet persone, penes quam est Religionis summa & substantia discipline: & estimet quis premium Dominici gregis, ut sciatis quod meritum constituenda debeat esse Pastoris. Hoc ita fieri, si non Sacerdotis gradus salu quodam passim laicos transferantur. Longa debet vitam suam probatione monstrare, cui gubernacula committuntur Ecclesie. Discere quisque prius debet antequam doceatur, & exemplum religiosa conversionis se postius aliis prestare, quam sumere. Emendatiorem esse convenient populo, quem necesse est orare pro populo. Itis Sancti Pontificis sententiis quali terrificis fulminibus percellendi & arcendi sunt à Dominico ovili invasores & valetatores lupi, & avari mercennarii, quos nulla sacri gregis cura sollicitat, sed sola stimulat proprii emolumenti ac temporalis commodi cupiditas.*

X. His tandem sic exploratis nullitatibus & canonicio impedimentis, hujusce Tractatus conclusio formulam judicii de quo rogatus sum suppedebit. Clericus iste reus juridice interpellandus est, requisito Episcopali Promotore, triplici citatione, ut in propria persona coram Ordinario compareat, exhibeatque instrumenta suarum Ordinationum, & titulos ac provisiones beneficiarias Curati Beneficii quod possidet. Interrogabitur significatione, & respondebit in processu verbali de Dimissoriis & venia & examine proprii Episcopi, quod vocant *Forma dignum*; & ubi constiterit illum justis titulis defitui, neque posse quidquam horum exhibere, declarabitur furtivè ordinatus & provisus, atque ab Ordinum exequitione suspensus. Deinde si celebravit, aut Sacramentum aliquod administravit, declarabitur irregularis, incapax, & incompetenter in Beneficium intrusus. Eaque de causa declarabitur id Beneficium ipso jure vacans. Prohibebitur sub pena excommunicationis Ordines exercere, aut maneribus occupatae per eum Curae se ingerere. Similique providebit Ordinarius in titulum justum de eadem ista Cura idoneum aliquem Sacerdotem, qui post editam coram Praelato Fidei professionem Literis munietur provisionis, & in possessionem debitum introducetur formis. Clericus autem invasor pro reparatione tot gravium delictorum, atque in poenitentiam in carcerem protrudetur Episcopalem, aut (quod erit utilius ipsius animæ, atque commodius) includetur ad annum, aut saltem ad semestre, intra Seminarium, ex quo non licet ei per id tempus egredi, eique certi jejuniorum dies cum Psalmis & Litaniis prescribentur. Admonebitur & efficaciter providebitur ut à Sede Apostolica dispensationem tot censurarum & irregularitatum obtineat, & donec obtainuerit eam, simulque absolutionem, à Sacratissima Eucristia

HHhh 2 ristia

riftia abstinebit. Postremò ad omnes expensas, & nisi gravis egestas obfit-
terit, ad multam pecuniariam piis usibus applicandam condemnabitur. So-
licitè in primis curandum est, ut has paenitentias & exercitia cum debita
humilitate lubens subeat cum studio propriæ emendationis; alioqui enim
hæc remedia ipsius animæ & seriæ conversioni nihil prodeffent, quin potius
obstinatione inde prodiret.

XI. Ut a *Cahullus* ambigendi relinquatur locus, sciendum est ca-
cerem Jure *Isodeputari* quidem ad reorum custodiam, & non in pa-
nam, l. 1. § ... de custodia reorum, & l. *Aut damnum, §. Solent, D. de*
pœnis. Ceterum Jure Canonico deputatur carcere in pœnam atque in pa-
nitentiam, cap. Quavis, de pœnis in 6.

LIBER